

KOCKANJE JE ZLO

ZBORNİK IZABRANIH RADOVA O ŠTETNOSTI POROKA KOCKANJA

Izdavači:

El-Kalem - izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

www.elkalem.ba

Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka

www.iitb.ba

Za izdavače:

Mesud Smajić

Ferid Dautović

Urednici:

Ferid Dautović

Elvir Duranović

Lektura:

Aida Krzić

Tehničko uređenje:

Suad Pašić

Dizajn korice:

Tarik Jesenković

Štampa:

Dobra knjiga, Sarajevo

Za štampariju:

Izedin Šikalo

Slika naslovnice:

Shutterstock

Sarajevo, 1440. god. po H./2019. god.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-426(082)

KOCKANJE je zlo : zbornik izabranih radova o štetnosti poroka kockanja /
[urednici Ferid Dautović, Elvir Duranović]. - Sarajevo : El-Kalem : Institut za
islamsku tradiciju Bošnjaka, 2019. - 117 str. ; 21 cm

ISBN 978-9958-23-514-6 (El Kalem)

ISBN 978-9958-575-12-9 (Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka)

COBISS.BH-ID 27788294

KOCKANJE JE ZLO

ZBORNİK IZABRANIH RADOVA O ŠTETNOSTI POROKA KOCKANJA

القلم
el Kalem

INSTITUT
ZA ISLAMSKU TRADICIJU BOŠNJIKA

Sarajevo, 2019.

SADRŽAJ

Predgovor	7
I DIO	
FENOMEN KOCKANJA	
Nezir Halilović • Fenomen kockanja od lične iluzije do masovne pojave.....	15
Ahmed Mehmedović • Zanimljivosti o kockanju	21
II DIO	
OVISNOST O KOCKANJU I ZDRAVLJE ČOVJEKA	
Fadil Bukvić • Kur'an i čuvanje zdravlja.....	25
III DIO	
ŠERIJATSKOPRAVNI ASPEKT KOCKANJA	
Ahmed Purdić • Šerijatskopravni tretman nagradnih igara i igara na sreću.....	43
Fetva Huseina Đoze o korištenju dobitka na kockanju za ibadete i dobrotvorne svrhe.....	47
Fetve Enesa Ljevakovića o radu u kladionici i igrama s opkladom.....	49
IV DIO	
ESEJI I ČLANCI O ŠTETNOSTI POROKA KOCKANJA	
Mehmed Handžić • O hazardnim igrama.....	53
Kasim Dobrača • Kocka.....	57
Jusuf el-Karadavi • Hazardne igre su dvojnik opojnim pićima.....	63
Enes Karić • Kockanje, hazardiranje	67
Halil Mehtić • Hazardne igre i gatanje.....	71
Mustafa Spahić • Kocka i hazardne igre – mejsir.....	77
Nedim Botić • Ispovijesti ovisnika o kocki	
V DIO	
HUTBE O ŠTETNOSTI KOCKANJA	
Hafiz Muhamed Pandža • U borbi protiv kockanja i pijančevanja.....	95
Javušić Mustafa • Hutba o alkoholu i hazardnim igrama	103
Mensur Valjevac • Kocka	107
Muslija Čeliković • Klonite se šejtanovog djela.....	113

PREDGOVOR

Posljednjih desetljeća svjedoci smo ekspanzije poroka kockanja koji se pod plaštom 'igara na sreću' uvukao u većinu muslimanskih domova. 'Igre na sreću' koje ćemo u nastavku nazivati njihovim pravim imenom *kocka* i *kockanje*, od TV Binga, preko lutrije do sportske prognoze igraju sve dobne skupine ljudi svih društvenih slojeva. Dijelove ogromne zarade koju organizatori kockanja ostvaruju u značajnom iznosu troše na reklamiranje kockanja perfidno ga prikazujući kao 'porodičnu zabavu' ili 'bezazlenu igru' čime ovaj porok postaje društveno prihvatljiv i čak poželjan. Naravno, realnost je dijametralno drukčija, a porok kockanja prijeti da razori podjednako i pojedinca i društvenu zajednicu.

Imajući u vidu stav islama prema kockanju i negativne posljedice ove savremene pošasti Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je, na inicijativu reisu-l-uleme dr. Huseina Kavazovića, pokrenula kampanju zasnovanu na islamskom postulatu: *Kocka je veliki grijeh i društveno zlo!* S tim u vezi, Uprava za vjerske poslove Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini je u junu 2018. godine uputila prijedlog Rijasetu da se pokrene kampanja protiv poroka kockanja. Na sjednici održanoj 28. juna 2018. godine Rijaset je zaključkom br. 05-03-2-3116-2/18 prihvatio prijedlog i imenovao Operativni tim

sa zadatkom da sačini *Plan i program aktivnosti kampanje protiv poroka kockanja*. Operativni tim kojeg su sačinjavali predstavnici Uprave za vjerske poslove, Uprave za obrazovanje i nauku, Media centra i Instituta za islamsku tradiciju Bošnjaka sačinili su pomenuti *Plan i program aktivnosti* sa detaljnim sadržajima i dinamikom kampanje protiv poroka kockanja koji je Rijaset usvojio Zaključkom br. 05-03-2-4784-2/18 od 20. septembra 2018. godine. Istim Zaključkom 2019. godina proglašena je *Godinom borbe protiv pošasti kocke*.

Cilj *Kampanje protiv poroka kockanja* jeste osigurati da do svih muslimanima u Bosni i Hercegovini i dijaspori dopre informacija o tome da je islam kockanje označio odvratnim porokom, društvenim zlom i velikim grijehom. Također, kroz kampanju će se nastojati upoznati šira javnost s razarajućim posljedicama ovisnosti o kockanju koje prouzrokuju ekonomsko siromašenje pojedinaca i porodice te eroziju moralnih i društvenih vrijednosti kroz narušavanje međuljudskih odnosa.

U okviru *Plana i programa aktivnosti kampanje protiv poroka kockanja* Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka ponudio je da objavi zbornik objavljenih radova u našoj štampi o štetnosti kockanja. Kao rezultat rada na realizaciji ovog projekta nastao je *Zbornik izabраниh radova o štetnosti poroka kockanja* koji smo naslovili *Kockanje je zlo*.

Budući da je Uzvišeni Allah, dž.š., kockanje zabranio u istom ajetu zajedno s alkoholom i gatanjem, dva poroka o kojima se naširoko pisalo u našoj periodici, vjerovali smo da i o kockanju postoje na desetine objavljenih radova. Listajući islamsku periodiku i knjige iz XX i s početka XXI stoljeća primijetili smo da je takvih radova malo. Po nama, dva su ključna razloga za to. Prvi je smanjeni intenzitet organiziranog kockanja na tlu Bosne i Hercegovine u ovom periodu. U

poređenju s današnjim stanjem, do demokratskih promjena u našoj zemlji početkom 90-ih godina prošlog stoljeća postojalo je tek nekoliko organiziranih vrsta kockanja među kojima su najzastupljeniji bili državna lutrija i sportsko kladjenje. Smanjeno prisustvo poroka kockanja u društvu neminovno je vodilo smanjenju interesovanja uleme za to pitanje. U istom periodu islamski učenjaci su se mnogo više bavili problemom alkohola koji je spadao u društveno prihvatljivu normu ponašanja. Usljed takve situacije počela se gubiti svijest o pogubnosti poroka kockanja koji je, kao što se to iz teksta dr. Halila Mehtića koji donosimo u ovom *Zborniku* može vidjeti, u nekim segmentima bio zahvatio i pojedine niže organe Zajednice. Takve historijske okolnosti dovele su do pojave paradoksalnih situacija prisutnih među muslimanima u Bosni i Hercegovini danas poput one da osoba učeći *Bismilu* ispunjava loto listić.

Zbornik izabranih radova o štetnosti poroka kockanja nastao je s ciljem pribavljanja korisnih informacija o pogubnosti kockanja našim imamima, vjeroučiteljima, ali i svim muslimanima koji se šire žele upoznati s ovom problematikom.

Radi bolje preglednosti *Zbornik* smo podijelili u pet zasebnih cjelina. U prvom dijelu donosimo tekst Nezira Halilovića "Fenomen kockanja od lične iluzije do masovne pojave" u kojem autor ukazuje na matične vidove kockanja prisutne u savremenom društvu u Bosni i Hercegovini. Korisne informacije o poroku kockanja pod naslovom "Zanimljivosti o kockanju" autora Ahmeda Mehmedovića također donosimo u ovom dijelu knjige.

Cilj svih zabrana jeste da se sačuvaju osnovne zaštićene vrijednosti (darurijjat) u islamu: vjera, život, potomstvo, razum i imetak. Zabranom kockanja islam štiti: vjeru, imetak i život, odnosno zdravlje čovjeka. Utjecajem ovisnosti

o kockanju na zdravlje čovjeka bavi se rad Fadila Bukvića “Kur’an i čuvanje zdravlja” koji se nalazi u drugom dijelu knjige.

Tri zanimljiva teksta u kojima autori tretiraju različita pitanja u vezi kockanja sa šerijatskoplavnog aspekta sadržana su u trećem dijelu knjige. U korisnom tekstu “Šerijatskoplavni tretman nagradnih igara i igara na sreću” Ahmed Purdić klasificira popularne igre s dobitkom na dozvoljene, zabranjene i nagradne igre o kojima ulema nema jedinstven stav. Druga dva teksta su ustvari fetve Huseina Đoze i Enesa Ljevakovića o korištenju dobitka na lotu, zasnivanju radnog odnosa u kladionici i dozvoljenosti igara s opkladom.

U četvrtom dijelu knjige prezentirani su radovi osam autora o različitim aspektima kockanja. Mehmed Handžić u radu “O hazardnim igrama” tretira problem u njegovo vrijeme popularnih ‘ramazanskih tombola’, nakon čega iznosi stav islama o zabranjenosti kockanja. U okviru svoje i danas izuzetno popularne knjige *Kloni se zla* Kasim Dobrača je poglavlje pod naslovom “Kocka”, koje prenosimo u ovoj publikaciji, posvetio problemu kockanja. Za razliku od Handžića, Dobrača potencira pitanje ovisnosti o kockanju i pogubnosti ovog poroka za društvenu zajednicu. Jusuf el-Karadavi u tekstu “Hazardne igre su dvojniki opojnim pićima” tematizira zabranjene i dozvoljene igre, igranje lutrije i utjecaj kockanja na psihu čovjeka. Rad Enesa Karića “Kockanje, hazardiranje” bavi se tumačenjem imenice *mejsir* s kojom je Allah, dž.š., u Kur’anu zabranio sve vidove kockanja. U radu “Hazardne igre i gatanje” Halil Mehtić tumači 90. i 91. ajet sure *El-Maide* kojima Uzvišeni Allah, dž.š., zabranjuje alkohol, kockanje, idolatriju i gatanje. Sljedeći rad u ovom poglavlju “Kocka i hazardne igre – mejsir” autora Mustafe Spahića bavi se koleracijom idolatrije, alkohola, kocke i gatanja, poroka koje je

Uzvišeni Allah, dž.š., u 90. ajetu sure *El-Maide* zabranjujući ih zajedno spomenuti. Članak Nedima Botića, "Ispovijesti ovisnika o kocki" tretira savremene implikacije poroka kockanja na pojedinca, porodicu i širu društvenu zajednicu."

Peto poglavlje knjige sadrži četiri hutbe na temu kockanja sljedećih autora: hafiz Mehmed Pandža "U borbu protiv kockanja i pijančevanja", Javušić Mustafa "Hutba o alkoholu i hazardnim igrama", Mensur Valjevac "Kocka" i Muslija Čelivović "Klonite se šejtanovog djela".

Vjerujemo da će tekstovi ponuđeni u *Zborniku izabranih radova o štetnosti poroka kockanja* pomoći imamima i vjeroučiteljima da se djelotvornije uhvate u koštac s ovom pošasti koja nagrizi pojedinca i društvo danas. Argumenti ponuđeni u ovoj publikaciji i mnogobrojni primjeri štetnosti kockanja svakako će im pomoći u tome. Također, *Zbornik izabranih radova o štetnosti poroka kockanja* idealno je štivo namijenjeno svima koji žele saznati jasan stav islama o poroku kockanja.

Veliku zahvalnost dugujemo direktoru El-Kalema gospodinu Mesudu Smajiću na iskazanoj spremnosti da ova renomirana izdavačka kuća bude suizdavač ove publikacije. Našim kolegama dr. Hikmetu Karčiću i mr. Sumeji Ljevaković-Subašić zahvaljujemo se na korisnim savjetima i sugestijama koje knjigu čine preglednijom i boljom.

Objavljivanje ovog *Zbornika* podržali su Uprava za vjerske poslove Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Ured za zekat, Ured za društvenu brigu, Centar za dijalog-Vesatija i Centar za napredne studije, na čemu im se iskreno zahvaljujemo.

Urednici